

Előfizetési feltételek:

Fizetendő Debreczenben.

Egész évre 2 frt.

Fél évre 1 „

Közlegyeknek 60 kr. évi postadíj előleges
beküldése után ingyen.

Egyes szám ára 5 kr.

Szerkesztőségi és kiadói iroda:

Nagyvárad-utca T a s s m e r-féle 2088-dik

számu házában, a megyeházzal szemben.

Kéziratok vissza nem adatnak.

DEBRECZEN-NAGYVÁRADI

ÉRTESÍTŐ.

TÁRSADALMI ÉS VEGYÉS TARTALMU HETILAP.

Hirdetési díjak:

Négy-hasábos petit sorért 5 kr.; többszo-
rúnl 4 kr.Nagyobb és többszöri hirdetéseknel nagyon
kedvező engedmények tételnek.Bélyegdíj: minden beiktatásért külön 30 kr.
„Nyiltér”-ben megjelenő közlemény
minden petit sora 15 kr.Hirdetéseket előfizetéseik helyében a kiadói
hivatalnál, Csáthy Fer. és Társa (előbb ifj.
Csáthy K.), Teleki K. Lajos és László
Albert könyvkereskedésében, Budapest: A.
Goldberger A. V. és Haasenstein és Vogler,
Bécsben, Prágában Haasenstein és Vogler,
A. Oppel, Schalek II., Stern Mór és
Párisban, Hamburgban és Majna-Frank-
furtban: G. Z. Daube és Moser Rudolf/
hirdetési intézetben fogadtatnak el.

Utezák harcra.

(*) Azon kérdésnek eldöntése, hogy építsünk-e kaszárnyát vagy nem, avagy a helyett a szellemi művelődés s így az általános jólét előmozdítására iskolákat emeljünk, ez igen is közérdekű elvi kérdés s mint ilyen, megérdemli a higgadt megfontolást. E tekintetben akár hírlapilag akár értekezleten avagy gyűlésben lehet tenni okadatolt nyilatkozatokat s az ilyen nyilatkozatok méltók a komoly figyelemre.

De ha már egyszer az elv el van fogadva s így csupán a kérdés gyakorlati keresztül vite-
léről, tehát annak eldöntéséről van szó, hogy egyik vagy másik középület a város melyik részén helyeztessék el, ott már megszűnt józan értelme az áldástalan vitának, sőt valljuk meg az igazat, a vita ezen része már csak azért sem kívánatos, mert e kérdésben a legtöbb esetben az egyéni és személyi érdek tolul előtérbe.

Mint mindenben, úgy itt is lehet kivétel, ha például közegészségügyi tekintet a város belterületén valamely intézmény létesítését gátolja s ez a maga helyén és idején figyelmen kívül hagyatnék.

Városunkban azon nagy elvi kérdés, hogy egyik vagy másik intézménynek, középítkezésnek létesítése szükséges-e és készszerű-e, rendszerint nem szokott nagy mérvű vitát kelteni, így történt ez legközelebb a főreáliskola létesítése kérdésében is.

Mi szándékunkban nem avatkoztunk e kérdésnek azon részébe, a mely az elhelyezkedésre vonatkozott. Jól tudtuk, hogy a városi közgyűlésnek többsége, ha a maga szabad útjára hagyatják, meg fogja találni, mi a helyes.

Igaz, hogy a sajtó arra való, hogy valamely közérdekű kérdést megérleljen s azt a maga módja szerint az illetékes tényezőkkel megismertesse.

Ámde mi úgy tartottuk és tartjuk ma is, hogy az, a mi e kérdésnek elvi sarka, hogy t. i.

szükséges-e Debreczenben a főreáliskolának felállítása avagy nem, régen el van döntve.

A városi erre hivatott és illetékes közgyűlés e tárgyban éveken előbb igenlőleg döntött felállítása és államivá tétele iránt nyilatkozott s az erre hivatott miniszterium előtt kellő formákban kérelmezett s jogosult óhaja — bár nagyobb mérvű anyagi áldozatok árán — meg is hallgattatott.

Ilyen körülmények közt egészen alárendelt kérdéssé vált már az, hogy a városnak melyik részén vagy utcáján építtessék fel a főreáliskola.

Nézetünk szerint ennek inkább pénzügyi és közegészségügyi oldala jöhetett már komolyabb bírálat alá, különösen ez utóbbi a növények fejlődésének szempontjából kiváló figyelmet érdemlő.

A város közgyűlése a tanács által előterjesztett több rendbeli okokból, de különösen pénzügyi szempontból a palotaszéreg felépítendő főreáliskolát, a középületekkel éppen nem dicsekedhet, de rendkívül tágas, a tojásdad hosszúság alakban fekvő városnak meglehetősen közepén, egyik legnagyobb forgalmu utcáján a Nagy Hatvan-utcai városi köztelken és annak a piac felől eső szomszédos telkein a legelőnyösebben megvásárolt belsősegeken állíttatja fel.

Nem említette azonban sem a városi tanács, sem pedig a közgyűlés a legfőbb indokot, a kiszemelt telek-csoportnak egészséges fekvését.

A kijelölt és a városi közgyűlés óriási többsége által elfogadott terület a város egyik legtágasabb és legegészségesebb utcáján fekszik, minden irányban kényelmes közlekedési utakkal és eszközökkel ellátva.

E sikeresen megoldott kérdéssel szemben cizikünk célja most már az, hogy rámutassunk városunkban az újabb időben lábra kapó azon eljárásra, mit az utezák egymás ellen a középületek elnyerésénél elkövetnek.

Azt még lehetne talán menteni s az utcaharcot akadaltatlnak látni, hogy egyik vagy másik utcában lakó háztulajdonosok bizonyos közhivatali helyiségeknek lehetőleg közelkben építését áhítazzák, úgy gondolkozván, hogy az ott majd hivatalban levő egyének sokkal inkább keresik a közelben fekvő bérhelyiségeket s ez által értékesebbé válnak az ő házaik.

Ugy de ilyen, egyébként kicsinyes öns, érdekek sem forognak fenn, ha komoly figyelembe vesszük a reáliskolát, annak alapítása körül.

Az a néhány tanár, a ki egész napon által tikkasztó hőségben és szart szoba levegőben kénytelen töltöni egy száltn egész életét, keresi az alkalmat, hogy iskolai óráinak eltöltése után minél tovább szivhassa a szabad levegőt, hogy családja körébe érkezve némileg felnyissa lelkét és kedélyét s éppen ezen okból igyekezni fog az iskolától nagyobb távolra építkezni avagy bérelni lakóhelyét.

De nézzük e kérdést közelebbről egészen tárgyilagosan.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az iskolába járó kisebb ifjak, — a milyen kétségtelül a reáliskolai tanulók egy jó része, — az utcán a házak falaiban rendszerint igen sok kárt tesznek, az onnan hazamenő esti tanfolyamot hallgató és látogató tanulók pedig éktelen lármák és éretlen magaviseletök által, valljuk meg sokszor közmegebotránkozást keltenek, azonkívül az ifjak egy jó része az utcán az iskola közelében a gyalogjárókon szeret csoportosulni s az ott járó-kelők elől való kitérés helyett, bizony kénytelenek az iskola közelében lakó háztulajdonosok s családtagjaik, nem épén lellemes és illedelmes megjegyzéseket hallgatni.

Mint hogy pedig az emberek túlnyomó része városunkban olyan, a ki nem üzleti szempontból mérlegeli saját kényelmek lakóhelyét és otthonát, az ilyenekre nézve valóságos áldozat az, hogy egy iskola helyezettik közelkben el.

Hogy tehát magunknak kellő képet alkot-hassunk, mulhatlanul szükséges e kérdésnek árny oldalait is meglátni s a helyzetet akként mérlegelni.

Azután a mi legfőbb, soha sem szabad kicsinyes érdekekből felednünk azt, hogy mi mindnyájan egy és ugyanazon városnak vagyunk polgárai s ha ennek fejlődését és boldogulását jól felfogott közérdekből kívánjuk, igyekezzünk azt különleg azon pontjain középítkezések által emelni, a hol talán kevesebb az építkezési hajlam a magánosokban, csak így lehet városunk lehetőleg egyenletesen fejlődő, eléggé megöltök a külvárost a nélkül is az apró telkek, a melyeknek egy fejlődni szerető városban ész-szerűleg sohasem volnának építés alá kioszthatók.

Ellene van ennek egészségügyi, tűzrendőri, építkezési stb. tekintet.

Különösen pedig óvakodjunk az áldástalan utcaharczától. Legyen célunk mindenkor és mindenben a város közjáva.

Fürdői levél.

Pavel-Sósfürdő, (Mármarosmegye)

1891. július 20.

Tekintetes szerkesztőség!

Régóta szándékozom már én is felkeresni soraimmal kedves szülővárosom új életre kelt öreg lapját, mert örömmel győződtem meg róla, hogy újabb időben kellő gondot fordít olvasóinak minden oldalú szórakoztatására s készséggel ad helyet az otthon kedves köréből (no meg tikkasztó melegéből) egyik vagy másik hazai üdülő helyre, vagy fürdőbe utazott olvasója tudósításainak. Különösen megragadták figyelmemet a „*” egy alatt Trencsén-Tepliczből kelt fürdői levelek, a melyeknek írja gondos figyelmére méltottat mint, a mi Debreczen város lakosságának azt a részét, a mely a fürdői üdülés kényelmét megengedheti magának, bármi tekintetben is érdekelheti. Sőt ennél még többet is tett. Leveleit a haza sorsán aggódd szeretettel csüggő honf-sziv diktálta s rámutatott azokra a szomorú jelenségekre, a melyek édes anyanyelvünknek használatát abban a fürdőben fájdalmasan szűk korlátok közé szorítják.

En, tekintetes szerkesztőség! szeretett magyar

TÁRCZA.

Útra való.

Benedek János barátomnak menyegzője alkalmára.

A mikor a r a j k ó hosszú útra mégyen illő, hogy a d á d é attól búcsút végyen,
Mert hogy milyen n a g y út, a háasság útja,
Azt csak a jó Isten — meg a d á d é tudja.

Pázsitos berekben, nyíló rózsák között,
Melyet a reménység harmatja öntözött,
Ezernyi terveknek ragyogó tájképe....
Ez az út kezdete, — de milyen a vége!

Most még szerelemről susog a lomb, virág,
Még a szellőcske is illatos csókot ád,
Mennyei boldogság üdvözítő árja,
E rózsálgatót egészen átjárja ...

— — De majd tovább menvén, gyérül a madárdal
Itt-ott az útfélen egy-egy virág kihál,
Képletet, vágy, remény nem csapong magasan,
El ül a délibáb a száraz avarban.

S a gond, mely amott még frmagul sem élt meg,
Itt már lassan-lassan veri át a fészket
S ha jól körül nézel mindenütt láthatod:
A reménység sem ad olyan bő hatmatot.

— — — Még tovább haladva, halványul a liget,
A madár belőle más vidékre siet.
A lég nem illatos, a virág nem oly szép,
Majd elődbe táru: hervatag őszi kép.

Zörög a tárgaly is, néha-néha róla
Rekedt hangon károg a bánat hullója.
És hogy a láthatár jobban elkomorul
Szélein itt-amott egy sirhant domborul.

Ekkor már a gond is nem oly ritkán terem
Dérnek alakjában ott van a fejeden.
És visszatekintvén az elhagyott tájra,
Ledűlés megpihenni a hátát halomra.

— — — Ez az élet útja, melyet én bejártam
S melyen neked is kell előjnnöd utánam,
Nincsen itt kitérő, megállni sem lehet
Mindég tova sarkal az örök végezet.

Hanem egy tanácsot fogadj el én tőlem,
— Sok keserő óra hozza ki belőlem —:
Mit én elvesztettem, soha se veszítsd el,
Járj együtt barátom, járj együtt a hittel!

Igy ha rád zúdúl a sors zivatarja,
Szivedet csüggedés soha meg nem szállja
S míg lábod a bajok tengerében gázol,
Lelked megifjodik a hit sárgarától.

Péter Gábor.

Élet és halál.

Irta: Széllőssy né Ida.

Kora delutánról fogva a harmat leszálltáig
kinnt voltam a temetőben.

A friss földet harmat megnevésíté ruhámat,
a majdnem térdig érő fűben egész átázta vékony
cipőim és én még mindig ott ültem egy szomorú
füzfa alá rejtett alacsony padon. Jobbról balról dombor-
ban emelkedő síroktól körüvezve.
Előttöm kicsiny frissen hantolt sír emelkedett,

a mi alig egy pár nap óta takarhatta valami szegény
szüle parányi magzatját, a mint a görbén letűzött,
feketére festett kis keresztből leolvastam a korán
letépett bimbó nevét és korát.

A kis sir sötét göröngyein, a mit repedékes
égetett a forró júliusi nap heve, még egyetlen kis
fűszál sem nőtt, csak a görbe keresztből rik-
kított messzire egy piros papír-rózsából összeállított
koszorú, a mi olyan rösa hatással van a szemlézőre
mikor különösen sirra tűzve látja a zörgő cifra pa-
pirból kicsipkézett rózsákat, meg annak eseten for-
májú leveleit.

A kis sir mellett egy alig néhány óra óta me-
gásott sir őrös, fekete szája tátongott felém, mint
valami csuf fenevad éhes szája, a melybe moso-
lyogva, félelem nélkül néz a vadász, biztosítva ére-
zőn magát jó fegyvere által.

A most ásott sir őrös mélysége fölém én is mo-
solyogva néztem, s mosolyogva simítottam végig
egyik kezemet homlokomon, a melynek csendes
melegsége lázatosan volt, s másik kezemet szivemre
sorítam, a melynek dobbanása rendes, egyenletes
volt; s végül ujjaimat karomnak főreá soritva,
hálsámon, tisztá tekintettel néztem az ég felé.

Ah! ez az egészség, ez az élet! Susogám hálá-
san, meghatott hangon.

Olyan szép is az élet, olyan szép élni s olyan
megrázó, megfélemlítő valami a halál gondolata.

Élet és halál!

Minő ellentétes két fogalom ez, minő gúszbar-
mónia e két fogalom összetétele és mégis — e két
fogalom koncentrációja hozza létre az ember életé-
ben a valódi harmonizmust.

És e harmonizmus egyik felét képezi a halál
megrázó tragédiája, a mely tragédia adja meg az
élet valódi értékét.

Mert ez a tragédia a világosság, a mi fényt ad
az élet homályának!

Ez a tragédia az igazság, a mi egyenlőséget
osztogat, és a megvesztegethetlen bíró, a ki előtt

Mai számunkhoz egy fél ív melléklet van csatolva.

házának épen ellenkező szegletében, Máramaros-megyé egyik kies pontján, a nagyváradi görög szerzetesek püspök által csak nem régen alapított és saját nevével elnevezett „Pável-Sósfürdő”-ben kerestem magamnak üdülést és csendes szórakozást.

Ez a hely valóságos gyönyörű és természeti szépségeken oly gazdag végvármegyének s ifjú volta dacára már is annyira kedvelt tartózkodási helyévé vált nemcsak a közvetlen vidék, de a főváros intelligens közönségének is, hogy ma már teljes lehetetlenség lakást kapni, pedig 7—8 külön álló gyönyörű villában több mint 120 szoba áll a közönség rendelkezésére.

Pável-Sósfürdő M.-Sziget mellett, ettől Falu-Szlatinán és Akna-Szlatinán áthaladva tengelyen egy órányira, kissé észak-nyugati irányban, erdőszorította szelidebb emelkedési helyek tövében fekszik s főleg mint klimatikus gyógyhely érdemei figyelmet, habár a szlatinai aknából nyert sós víz üdvs hatással használható mindazon bajok ellen, a melyekre az orvosok sósfürdők használatát javallják.

Debreczentől — hálá a zóna-tarifa üdvs uralmának — egy általán nincsen messze; három kilométerrel van közelebb, mint Budapest s napenként három vonat áll a Sziget-hire utazók rendelkezésére.

Hogy a netalán ide szándékozóknak hasznos tanácsot is szolgáljak, ajánlom, hogy Debreczenből a d. u. 3 óra 24 perczkor induló személyvonattal induljanak, a mikor is este 9 óra után Sziget-hire érnek. Itt haljában meg, s a reggeli órákban, a midőn a levegő legtisztább és legüdítőbb, induljanak ki a Pável-fürdőbe, a hova ugy a szigeti bérkocsik, mint a fürdő saját társas kocsija igen jutányos áron szállítja ki őket.

Debreczenből utazva, utunk Hajdu, Szatmár és Ugocsa vármegyék hangulatos dús természeti határain visz keresztül s a nagyobb városok közül N.-Károly és Szathmár mellett haladunk el, s a mennyire egy futólajos pillantás hatása alatt ítéletet lehet mondani, meggyőződünk arról, hogy a vármegye székhelyének Károlyból Szathmárra áttétele nem is kívánatos dolog lehet, mert amaz csak falu emelhez képest. De mit tartozik egy fürdő levél keretében a politika? Végezzék el ezt azok, a kiknek e földön a kormányzás és legfőbb döntés tiszte jutott.

Nagy-Károly és Szathmár között terül el a szomorú történeti nevezetességre jutott majtényi síkság, a hol az 1711-iki u. n. szathmári békét kötötték; a hol elhunyt II. Rákóczy Ferencz dícsőségének csillaga, s feltámadt a Károlyiaké, a kik a Rákóczyak óriási uradalmának birtokába léptek s abban mind e mai napig meg vannak.

Szathmárt elhagyva, mind élesebben-élesebben válnak ki a látóhatár ködéből, balra a szőlősi borhegyek, jobbra a máramarosi havasok. Királyházánál éri el a vonat Máramarosnak természeti szépségeiben és áldásokban dúságadat téreit. Közvetlenül az állomással szemben emelkednek a régi „Királyház”-nak romjai, a melyek mellett egy csinos, elég jó karban tartott kápolna áll, s a mult és jelen az enyészést és virulást ellentétét még szembetűnőbbé teszi. Királyházánál hirtelen véget ér az alföldi síkság és szűk völgytorokká szorúl össze, a melynek két oldalán erdős hegyek vonulnak el. A völgy ölen szeszélyes kigyózdó vonalban kanyarog a szilvárvíz Tisza, nem kevés bajt s óriási technikai akadályokat gúrdítván a vasut építése és fenntartása elé. Itt már ugy szőlővín, mindenütt hídok megynők, mert alig hogy az egyikről lejutottunk, már a másiknak siker

De ma, a tizenkilencedik században, mikor olyan pazarul világít a felvilágosodás szelleme, hogy a vak is lát benne, nem tudom, — a nagy világosság veszi-e el az emberek tiszta látó világát, de olyan rosszul látnak, olyan rosszul néznek meg minden cselekedetet és minden helyzetet.

A családott és büdös szerelme, a beteg ember, a rossz tanuló, a sikasztó, a brutális módon ingerült természeti ember és még Isten tudja, minő érzelmű és a mi legfőbb megmagyarázhatatlan érzelmű, a lelki problémák minden tanácsát nélkülöző az impulzív természeti emberek mind rútunk, csatlárnak, ostobának találják az életet és megvetik, — eldobják azt.

Eldobja a vagyon bukott ember is, a kinél a passzívabb felülhaladták az aktívát, s a kinek szépségében a bukás után az élet nem ér annyit: mint egy-egy fényes palota, az elegáns fogatok, a tekintélyes exkluzív emberekkel való érintkezés.

Es a vagyonbukott családapa öngyilkos lesz, mert szegély dolgozni vagy nem akar, gyermekeiben szinte az a vére foly, a kik nincsenek a munkához, a nélkülözéshöz szoktak — és elzúlnak.

A zúllás után jön az élet megvetése, az öngyilkosság.

Mert a mai társadalomnak csupa béna emberei vannak, a kik a rang és mód mankója nélkül egy lépést sem tudnak tenni.

Ha ezt elvesztik, „elvesztik” az életüket is. És ez ma már csupa divatos és könnyű létmóddá lett.

Pedig mennyire nincsen igazságuk és mily nagy vétkek követnek el az élet eddők úgy magok, mint az Isten ellen s úgy övéik, mint felebarátaik ellen.

Mert a példa ragadó. — Ha nekem nem fájt, nekem se fájt! — Mondja Pál a Péter halálára s eldőlül a másik fegyer is.

Es eldőlül a harmadik, negyedik is, a hullámok összecsapása ismét egy másik feje fölött, s a

űfő dűbörgése veszi igénybe halló érzékünket. A mint a második vagy harmadik híd on átesértettünk feltűnik szemünk előtt az egész útvonal egyik legkimagaslóbb, legvonzóbb pontja, a huszti vár.

Huszti vára hajdan, de ma már csak rom, mely nagyon is gyors léptekkel halad a teljes megsemmisülés felé, a mikor már csak a rege tud róla csodás történeteket mondani, de falai széthullának a kő kövön nem marad benne. Mint odaváló hiteles emberek tudom, az Isten haragja — (bizonyára régi lakóinak valami nagy bűne miatt, vagy talán mert fáj az Égnek romokban szemlélni a hajdankor büszke szép építményét) — feltűnő gyakran sujt alá a megviselt falakra, s nem mulik el nyár a nélkül, hogy falából egy két ablak közét le ne döntené a villám romboló hatalma.

De még így, összeronsolt tagokkal, megtörtelt ívezetekkel, beomlott kaszamákkal is bámulatra méltó építmény ez, mely megérdemli, hogy minden arra utazó magyar ember megálljon ott néhány órára s megmássza azt a híres várfokot, a melyet míg épségben fennállott, soha ellenség be nem vett és elvégre is végegyengülésben természetes halállal mult ki. Az idő eljárt fölötté, a megváltozott s új alapelvekre fektetett hadviselés nem veheti ma már hasznát az ilyen erősségeknek, a melyeket bármelyik magasabb hegy csúcsáról pár óra alatt rommá lönek a mai iszonyatos erejű ostromgyűk.

A várba való feljutás igen kényelmes, a menyüben kis félóra alatt a hegy oldalába vágott és sűrű mogyoró bokrok hús árnyékában kanyargó ösvényen könnyű menetben fel lehet rá jutni, s élvezni lehet azt a gyönyörű kilátást, mely a káptát-egyesület és Huszt város egyesített erején épült messzelátóról a várhegy mind a két oldalán a Tisza hangulatos völgyére, a kárpátok hótákarat tetőire nyílik.

Husztról másfél óra alatt Sziget-hire érünk, a hol a szó szoros értelmében érintkezik Nyugat Kelettel. Maga a város, főleg annak belső része, főtere kiálja (még pedig diadalmasan kiálja) a versenyt Magyarország legfőbb vidéki gőcpontjával, mert piacán szép, modern emeletes épületek, díszes üzlethelyiségek és látogatott mulatóhelyek vannak, sőt van neki olyan kaszinója, a melyhez fogható vidéki városban lehetetlen találni: de a mint bármely irányban pár száz lépést teszünk a közép pontból, ott vagyunk Keletnek kellő közepében, ott díszeljenkedik előttünk keletnek ősi szenny, szurtossága, tisztáltsága. A szenny-cultusának nagy örömeinkre a tiszta magyar nép körből még itt sem akadnak hívei, de annál fanatikusabban ragaszkodnak mindahhoz, a mi piszkos, tisztátalan és díszletlen az itt lakó idegen nemzetisékek, de mindenek felett a Galiciából ide átszármazott zsidó lakosok. Nekem, a ki eddig hozzá voltam ahhoz szokva, hogy a zsidók körül lássam a legtöbb fényt, jólétet és az édes semmittevésnek megfoghatatlan módon busás jóvedelmét hajtó csodás mesterségek, nekem, mondom, valami megfoghatatlan és érthetetlen dolog volt látni ezeket az iszonyú anyagi és szellemi nyomorúságban süllyedt szegény zsidókat, a kik itt Máramarosban a nép legalsó osztályát képezik s annak foglalkozását űzik. A ki már fiakkorossággig viheti közöttük, az már igen nagy ur. Sziget mellett terül el közvetlenül Falu-Szlatina nevű kis község, a melynek lakói egytől-egyig mind zsidók. Jellemző azonban, hogy itt is minden harmadik

strichyn-czyankáli összegetti egy másiknak a belet s a költönyoma borzasztó csíkot hagy az akasztott ember nyakán.

S az újabb és újabb öngyilkosság nemein és sokaságán szemborizadunk és ha egy cseppet sem vagyunk is boldogok, de egy parányi emberszertettel birunk, csudálkozva és kétségbeesetten kiáltunk föl:

Hát olyan rossz az élet? Hát nem szép az élet? De szép! Szép, csak ósmerünk kell szépségeit, úgy mint a természetes halál nagyszerű fenségét.

Mert fenséges a halál, szép az élet vége, bármilyen borzasztó legyen is: az élet eleven hús színe mellé oda képzeli a foszlásnak indult, rothadt hús tömeget, a félelmetes csontváz alakját.

De olyan szép, olyan székséges az élet küdelmei után, — a melylyel az élet minden szépsége dacára is telve van — a pihenés egy egyszerű árdomb alatt, ott a halál birodalmában, a hol olyan ünnepek méla csend, megható szomorúság lakozik mindig.

S olyan fenséges az: mikor az élet kibékült a halállal, mikor az arc leveti gonosz vagy hideg árcazt, s a halál békítő szelleme ott lebeg a halott feje fölött és hirdeti a vallás legdicsebb eszméjét a feltámadást!

Mert feltámadunk, e tant, a vallás e legszemélyben tanít a pesszimistának is hinnie kell.

Pesszimista vagyok kis mértékben magam is, mint a hogy mindenki az: ki nyitott szemekkel nézi az élet valódi színeit és a helyzet valódi ferde iránt: de hiszek azért az eszményben is, hiszek a lehetetlenben is, mert a lehetetlenség adja meg a lehetséges motívumát is.

Hiszek a feltámadásban, a mit a nagy isteni szenvedő dicso tragédiája pecsételt meg a hit legmagasabbosab vértékével.

S ez az eszményi hiedelem az élet végén a halál tusa ama olaj ága: a mi az életet kibékíti a halállal.....

házon ez a felirat olvasható: „engedélyezett a korcsma”, pedig nem hiszem, hogy a zsidók maguk volnának a fogyasztók, hisz a tréfás közmondás azt tartja, „részeg zsidót, náthás parasztot, zsidó szamarat és okos p... (no de ezt elhallgatom!)”. — s soha senki sem látott.

A most említett Falu-Szlatinán túl, ahhoz mintegy negyed órányira fekszik Akna-Szlatina, a m. kir. kincstár tulajdonát képező csinos telep, mely az állam hatalmát csinos házaiban, rendezett utcáiban, tisztaságában s a mit legelőbb kellett volna említenem magyarosított hatalmában is képviseli. A telep kellő közepén gyönyörű kisdudó van, melynek növendékei (a bányamunkások és tiszték gyermekei) örömmel győződtem meg róla személyesen — mindnyájan tökéletesen tudnak magyarul.

Ha már itt vagyunk, nagy mulasztást követnénk el, ha meg nem tekintenénk hazánk egyik legnevezetesebb sóbányáját, a „Kunegunda-akna”-t. Ennek kapuja elé érkezve a magyar génius lehellete rögtön megérinti homlokunkat, mert a kapu boltzatán nem a német „Glück auf!”-ból átgúrt „Szerencse föl!” (a mi magyarul a világon semmit sem jelent), hanem a magyar észjárásnak és érületnek a leghívőbb megfogalmazása, „Áldás és szerencse!” fölirat köszönt bennünket s ajkunk önkénytelenül is utána sóhajtja: „Áldás és szerencse a bányász néhez munkájára!”

Az igazgatósági épületben bányász ruhát ölt az ember s rábizza életét Istenre s a csendesen aláereszkedő gőzisklór, mely pár percz alatt a 147 méter mély akna fenekére szállít bennünket. Sajátosság az az érzés, a mely az ember kebelét elfogja a midőn a földnek fénye, világ, élete, nyüzsgő zajja elmarad tőle s nem lát maga körül egyebet, csak a vezető pislogó olajos mecse által halványan megvilágított rideg, nedves falakat s társainak pergamen-színűvé változott arczeit. Komoly, ünneplés, hogy ne mondjam siri csend uralkodott közöttünk utunk első pillanataiban, míg át nem haladtunk az akna boltzata és a föld felszine között elterülő közel 50 méternyi földrétegen. De a mint az akna boltzata alá értünk egysezerre változott helyzetünk is, hangulatunk is. A mélységbe alátekintve, szentjános bogárak százait váltjuk látni a sűrű, sötét fűben pislogni s fölöttünk kékes hold világ halvány fénye szűrődött szét az óriási csarnokban. Megérkezve a mélybe, az apró fénybogárak bányáslámpákká, a holdvilágok elektromos fényévé változtak s a pislogó mecsek körül övig levetekett emberek nyüzsgő raja küzdött, vesződt az idők méhében szilárd egyezkedő tömörült sötömegekkel, törve, zúva s kocka alakokba szabdalva a nagy nehezen felfeszeggetett óriási súlyú sópatkákat.

Nehez munka, sanyár kenyér!

A föld gyomrából előkerülő végtelenül boldogítólag hat az emberre, a mint újra megpillantja a napfényt, a földet a maga szépségeivel, az embereket, a maguk jó és rossz szokásaival, s a kebelnek szorultságát egy hatalmas sóhajjal könnyítvén, önkénytelenül is így kiált föl: „édes az élet s jó minékünk szemünkkel látnunk a napot!”

De ime, a mint alszállunk a völgybe (mert az akna bejárata magas dombon van) szemünkbe ötlük „Pável-Sósfürdő”-s hivatogatólag int felénk, ösördejenek hús lombjaival, melynek sűrűségéből itt-ott kikandikálnak a bájos nyaralók, édes enyhülést ígérve mindazoknak, a kik valóban ezt keresnek nem feltétlenül hajásznak.

Az élet itt igen kedélyes, főleg mivel a nemzeti színház legelőkelőbb művészei (Priell Kornélia, Szacsaványó Boér Emma, a Vizváry-pár s többen) itt töltik nyári szünidejüket.

Az árak mérsékelték, az ellátás jó, bár a bor lehetne jobb is. De a hol az üdítő vízi csermelyek oly nagy bőségben csergedeznek, mint itt, nem is igen jut észbe az embernek a bor ital.

Civis.

A hét történetéből.

I.

Dalestély.

Kedden f. hó 21-én tartotta meg a debreczeni dalegylet szokásos dalestélyét, még pedig mint ez már nem újság — igen nagy számu, intelligens közönség előtt. Ezuttal a dalestély nyilvános volt, az am addattak arra külön megívók, hanem meghívott általánban mindenki, a ki az egyesületnek barátja, s nem is a szokásos 1 ft volt a belépti díj, hanem 40 kr. Hogy nyilvános volt, s hogy 40 kor belépti díjak voltak, annak egyszerű oka van. Ugyan is a pártoló tagsági év mindég június végén jár le is egy rájok nézve az új esztendő július 1-él kezdődik. Az aláírások most vannak folyamatosan és sokan még nem is juthattak hozzá, hogy aláírjanak. Nem lehetett e miatt a dalestélyt zártkörűvé tenni, nehogy olyanok maradjanak ki, kik eddig is pártoló tagok voltak s ezután is azok akarnak maradni, de egy vagy más ok miatt még alá nem iratkozhattak, ebből kifolyólag a belépti díjak is lehetőleg leszállítottak, hogy az estély annál kevesebb költséggel hozzáférhető legyen. Hogy az intézkedés helyes volt megmutatta a következők. A mi magát az előadást illeti, általában nagy előhaladást kell constatálnunk, nem a nagy részben új tagokból álló dalárdával van itt többé dolgnak, hanem egy kitűnően begyakorolt testülettel, melynek előadásán a legnagyobb precízitás húzódik keresztül; s ha még tekintetbe vesszük, hogy az előadott darabok mindenike

a műdarabok közül való, vagy ahöz igen közel álló volt, s hogy annál fogva a nehezebben betanulható s még is azokat kifogástalanul, a legszebb mansirozás, hallottuk előadni — ez csak azt mutatja, hogy törekvő dalárdák még mindig azon a magaslaton áll, melyre az ország többi dalegyletei közül kiküzdötte magát. Örömmel constatáljuk, hogy a haladás szembeszökő s hogy legkisebb ok sincs az aggodalomra azért, mert új erők állottak a régiek helyére. Különösen feltűnt a dalárda hatalmas ereje az „Őseink emléke” című darabán, melyet Rácz Károly zenekara kísért. Hubernek e darabja méltó a nagy mester többi alkotásaihoz; zenéjének magyarsa zamata élenek emlékeztet a Rákóczy induló s ragadá magával az énekkart, mint a hallgatóságot egyaránt. Zajosabb hatást alig lehet képzelni, mint a milyet ezen darab csínált. Van benne egy gyönyörű bariton solo is, melyet D. O. n. g. István művészen adott elő. A dallam megkapó, majd bús, mint a fájdalom merengése az elmult dicso napok emléke felett, majd lelkesítő, mintha az újra feltámadt hősk dadal éneke volna. Mester mű az egész — mesterien előadva. Sok szép előadást hallottunk már a dalárdától, de ezt nem multa felül egyik sem. A sok ismételtetés miatt 11 óra után lett vége a műsornak s akkor kezdődött a tánc, mely kor reggelig folyt kitörő jó kedvvel. Hogy táncosok is milyen nagy számmal voltak, mutatja az miszerint a negyest 90 pár táncolta, s itt nem lehet említés nélkül hagynunk azt sem, hogy az összes debreczeni bálókban nem láttunk olyan szépen rendezett negyest, mint a melyet itt Merza ur, a „Kuncz” cég egyéj tagja rendezett, melyért őt a tánc vezégtelvé élenek meg is tapsolta a közönség. Sokat tanulhatnánk tőle a mi ifjú óriásaink — de talán táncmestereink is. Sajnos, hogy a kiszolgáltatott itálokról semmit jött nem mondhatunk. Ezek rosszassága megbortáncolatot mindenkit s többen adtak abbeli áhajuknak kifejezést, hogy ha már a mi erőyes főszámvonánk annyit tett e helyiség érdekében, terjesztene ki figyelmét arra is, hogy ilyen itálokkal a vendégek ne riasztatnának el e helyiség látogatásától.

Gyengénszúró.

II.

Városi rendes közgyűlés.

Városi rendes közgyűlés tartatott e héten Csütörtökön, a hol ezuttal is főispán gróf Degenfeld József elnököl. Alig láttunk néptelenebb közgyűlést, mint ez volt. Olyan gyorsasággal is végzett a tárgysorozatát a bizottság, mintha egyszerű felolvasó gyűlésen vett volna részt.

Csupán a folyó év végével rendszeresítendő bejelentési hivatal szabályrendeletének a rendőrfőkapitányság által benyújtott s csekély módosításal elfogadott javaslata szolgált némi vita alapjául.

Az elfogadott terjesztés szerint a f. 1891. év decz. elején általános és új népszámlálás lesz, ugy bent a városban, mint onnan külterületen. A hivatal felállításánál ez a felvétel képezi minden egyes városi lakosnak törzs lapját. Azon túl minden ház tulajdos, bérlo vagy haszonbérlo köteles a hozzá beszálló vendégének nevét állását, tartózkodási idejét és állandó lakhelyét 48 óra alatt, a szálló helyiségek tulajdonosai, illetve bérlo pedig 24 óra alatt, az e célra felállítandó s egy rendőrálkapítvány mint hivatali főnök, egy fogalmazó mint főnök-helyettes, 2 irodatiszt, 2 díjnok és 2 rendőrből szervezendő „rendőri bejelentési hivatal” által díjmentesen kiszolgáltatóndó írlapokon, bírság sulya alatt, benyújtani. A hivatal személyzet fizetése, nyugdíj illetménye ugyanaz leond, a mi a többi hasonragu városi hivatalnoké.

Teljes reményünk van ahöz, hogy a mi erőyes főkapitányunk szigorú ellenőrzése mellett szervezendő és vezetendő e hivatal az itt tömegesen burjánzó csavargóktól rövid időn megfogja tisztítani városunkat.

E hivatal nélkül szigorú ellenőrzést gyakorolni az itt tartózkodók felett lehetetlen volt.

Másik nevezetes tárgya a helybeli kir. törvényszék, járásbírság és ügyészség hivatali helyiségének 1892. évre szükséges bőrszükségének megállapítása volt. A közgyűlés a tanács azon javaslatát, hogy ilyen célra a város házi pénztárából az állam, illetve igazságügyi tárca részére a jövő évre 4700 ft adassék, szintén elfogadta. A közgyűlés rövid másfél óra alatt véget ért.

Egyház és iskola.

— A tiszántúli ev. ref. középiskolai tanáregyesület f. évi aug. 24-kén és 25-kén H.-Nánáson tartja közgyűlését, melynek programja a következő: Aug. 23-án délután 5 óra 45 perczkor megérkezés, elszállásolás. Este 7 órakor találkozó az egyház gyűléstermében. — Aug. 24-kén délelőtt 8 órakor állandó bizottsági ülés az egyház gyűléstermében. Ennek tárgyai: 1. A közgyűlés elé terjesztendő jelentések bemutatása. 2. Az írásban benyújtott indítványok előleges átnevezése. 3. Folyó ügyek. Délelőtt 9 órakor közgyűlés a városház termében, a következők program szerint: 1. Előnöki megnyitó. 2. Jegyző és pénztárskor jelentése. 3. Számadás vizsgáló bizottság jelentése. 4. Tanügyi szemle Nagy Zsigmondtól. 5. A n.-nándi gymnasium története. Bodnár Lajostól. 6. Előadás a természet tudományok köréből, mutatónyokkal, K. Kiss Józseftől. — Délután 2 órakor közebéd a vendégelőben. — Délután 5 órakor gym.-és nyugdíjintézet közgyűlés, ennek tárgyai: 1. Pénztárnokor jelentés. 2. Számadás vizsgáló bizottság jelentése. 3. A bizottság által beterjesztett ügyek tárgyalása. 4. Folyó ügyek, indítványok. — Aug. 25-kén délelőtt 8 órakor a közgyűlés folytatása. Tárgyak: 1. A tisztikar lemondása, tisztújítás. 2. A latin nyelvtanítás a harmadik osztályban és Cornelius Nepos. Sinka Sándortól. 3. Folyó ügyek s indítványok tárgyalása. 4. Virgil Aeneissé és a római történelem. Pöcz Jánostól. 5. Szavazatszedő bizottság jelentése.

Folytatás a mellékleten.

Helyi hírek.

— **Isteni tiszteletek.** Az ev. ref. nagytemplomban ma délelőtt Elek István s.-lelkész ur., a kistemplomban Mindszenti Imre s.-lelkész ur., a cegléd-utcai templomban Ladányi Gyula s.-lelkész ur., az iszapoly templomban Dózsai Mihály 2-od éves theologus ur végzi a lelkesítő szolgálatokat. — A rom. kath. templomban vasárnap reggel 7 órakor csendes mise, Görgényi Jenő s.-lelkész ur.; 9 órakor énekes mise, (a templom véd-szentjének emlékünnepe, templombúcsú) tartja a kegyes-tanítórendi házfőnök helyett Schandl Miklós kegyesrendi gymn. tanár ur.; mise után prédikáció, tartja Görgényi Jenő s.-lelkész ur.; 11 órakor csendes mise, tartja Schumichrast László s.-lelkész ur. — Az ág. ev. Miklós-utcai templomban d. e. 10 órakor isteni tisztelet, végzi nt. Materni Lajos lelkész ur.

— **A királyi tábla köréből.** Csathó Ferencz kir. tábla tanács-elnök szabadság idejének egyik részét eltöltvén visszatért városunkba. Széll Farkas kir. táblai tanács-elnök 5 heti távolléte után f. hó 22-ikén, szerdán hazaérkezett Debreczenbe. E hónap végéig tartó szabadság idejének hátralévő részét a városi levéltár átkutatására fogja felhasználni legújabb megírási történelmi munkájához adatokat buvárolván.

— **Boozsó Sámuel** rendőr-főkapitány több heti tartózkodásra a feketehegyi fűrdőbe utazik. Távollétében Beér Kálmán kerületi kapitány fogja helyettesíteni.

— **Szerkesztői változások.** Lapunk más helyén megemlékeztünk arról, hogy a jelenen szerkesztett és a helybeli szabadelvű párt közlönyét tevő „Debreczeni Ellenőr” szerkesztőségéből Karczag Vilmos ur a fővárosba történt költözése miatt kilépett s hogy annak felelős szerkesztője kedd óta a fiatal írói nemzedék egyik kiválóan tehetséges és munkás tagja Vértessy Gyula ur lett. — Kibocsátott szerkesztői programja mellő a arra, hogy a legmelegebb rokonszenvvel fogadjuk és üdvözljük őt a bizonyára hason fogadtatásban részesíti az új szerkesztőt a t. olvasó községben is azon lap élén, a melynek eddig is egyik kiváló belmunkatársa volt s mely szép múltú lapnak tiszteletet és közölsémet vívott eddigi felelős szerkesztője Vértessy Arnold ur, a ki a lap állandó szolgálatában, mint kiadó-tulajdonos és főszerkesztő tovább is megmarad. — Ha mindezekhez megemlítjük még, hogy Zoltay Lajos ur, kihez hasonló tevékenységgel és lelkiismeret munkássággal egyik vidéki lap belmunkatársa sem dolgozik, a lapnak főmunkatársa gyanánt megmarad azt hisszük városi közönségünk a nagy változást s a szerkesztőség újonnan szervezett kiváló személynéi őszinte örömmel üdvözlő és fogadják. — De egyúttal őszinte szerencse kívánatával kíséri e város és annak közérdekéért eddig melegen buzgólkodott s onnan családi okokból kilépett eddigi főmunkatársát Karczag Vilmos urat is, a ki bizonyonyal rövid időn megfogja találni az ő jeles tehetségének megfelelő munkakört új lakóhelyén, a fővárosban. — Gáspár Imre a „Debreczeni Hírlap” főszerkesztője lemondván a lap további szerkesztéséről, azt Lánchornya Viktor, a nevezett lap jó tollu segéd-szerkesztője vette át.

— **Halálhírek.** Szarvasi Vincze, Debreczen városának 23 éven át volt vásárfelügyelője, f. július hó 24-kén Rima-Szombatban elhunyt 69-ik élet évében. Mindég híven szolgálta a várost és dícséretes buzgalom fejtett ki.

— **Tíz-éves találkozás.** Megbízatásunkhoz képest baráti szeretettel kérjük föl volt tanuló-társainkat, kik a hittudományok hallgatását a debreczeni teológiai akadémián az 1881-dik évben végezték be velünk együtt, hogy egymásnak fogadott találkozásunk megejtése céljából f. évi október hó 4-dikén (október első vasárnapja) d. e. 9 órakor a főisk. szeniori hivatalos helyiségében Debreczenben összegyűljeni sziveskedjenek. Hogy a családok megjelenés nagyban fogja emelni összejövetelünk érdekességét és értékét, mondanunk sem kell. Egyebekre nézve a kezeink közt levő találkozási okmány az irányadó. Alulírottak pedig bármilyen kérdésben a legzsiadosabban szolgálnak felvilágosítással kedves emlékü tanuló-társainknak. Debreczen, 1891. júli. 18. — Dicsőffy József, Jakucs Sándor, Vértessy Mór, Leelóssy István.

— **Visszalépés.** Möriz Pál csődügyi csődbiztos, Jelenek Pál kir. törvényszéki bíró nevezett tisztéről lemondott. Helyébe csődbiztosul Schenk Emil törvényszéki bíró nevezetett ki.

— **A 15-ik, gróf Pálffy** nevet viselő huszárezred hatodik százada f. hó 22-ikén, szerdán reggel indult el a nagyváradi-simándi hadgyakorlatokra. — A csapatot a vasúthoz kikísérte a 39. gyalogezred tisztszékára Krausz vezredes élén, míg a honvédség részéről Petrovich alezredes és Osváth Mihály főhadnagyk mentek ki.

— **Országos vásár.** Nagy-Boldogasszony napi vásár városunkban következőleg tartatik meg: 1891. augusztus 3-án Hétfőn, 4-én Kedden, 5-én Szerdán: búr, gyapjú, méz, dió stb. továbbá toll-, iparcikkelt, gabonaműveket és mindenféle terményt. 1891. augusztus 6-án és 7-én, Csütörtökön és Pénteken: juhvásár. Augusztus 8-án és 9-én, Szombat, Vasárnap: sertésvásár. Augusztus 10-én és 11-én, Hétfőn, Kedden: baromvásár.

— **Új kut.** Cegléd-utczán hozzáfogtak egy régebben tervezett kut fúrásához. Az első szűrke iszapos vizezt Hétfőn találták. Nagy a remény a vállalkozónak, hogy nagyon egészséges, jó vizre fognak találni, — a m-fa cegléd s mellékutczának lakóira nagy áldás lenne.

— **A helyben állomásozó 39-ik cs. és kir. gyalogezred** Nagyváradon tartózkodó egyik része, f. hó 22-ikén, szerdán délután 1 órakor Debreczenbe érkezett. A szökösök ünnepélyes ima után bevonultak a szent-anna-utcai „Pavilon” kaszárnyába. — Nálunk 21 napig fognak maradni azután a minden évben megtartandó „nagy-gyakorlat” után ismét haza vonulnak Váradra.

— **Táncvigalom.** Az „István” gőzmalom munkásai által. — hó 18-ikán szombaton a „Margit”

fűrdő tánctermében rendezett táncmulatság igen jól sikerült. A mulatózókat meglátogatta az igazgatóság több tagja is.

— **Verekező katonák.** Hétfőn este több altiszt mulatott a „Debreczen” sör-sarnokban s ott közöttük csakhamar összeszólalkozás történt. A szólalkozásból aztán igen komoly veszekedés lett s rákerült a sor az asztalon szétszórtan heverő poharakra és üvegekre is. A verekedés legkomolyabb pillanatában érkezett oda egy honvéd-hadnagy, a ki a verekező mulatókat maga kísérté be a katonai őrszobába.

— **Rövid hírek.** Az 1881, 82, 84, 86-ban sorozott tartalékosok közül százan aug. hó 21-dik napjának reggeli 5 órájára a fegyvergyakorlatok teljesítése végett behívatnak. A behívók kézbesítése folyamatban van. — A piacra igen sok éretlen gyümölcs kerül s így a rendőrség egészségügyi szempontból is szükségesnek látta a hivatalos vizsgálatot, a melyet minden gyanus esetben orvos közbenjárásával ejtenek meg. — A városi főszámvevői hivatalból Kovács Sándor három heti szabadságra ment. — A Debreczen-füzes-abonyi vasút megnyitása július 30-án lesz, valószínűleg Baross miniszter jelenlétében. — 30,000 forintot hagyott a debreczeni ref. kollégiuma Soltra Alajos ráczkevei ref. lelkész. — Örvényi Vilmos, ki főiskolánknál, mint tornász és szepírás tanár 41 évig működött, leköszönt állásáról. — A gyászos kimenetelű, de dícsőseges és örök emlékü 1849-iki debreczeni augusztus 2-iki csatának évfordulóját ez évben is kegyelettel fogja megünnepelni az ifjúság, a honvéd-egylet s a nagy község. Vajjon a honvéd-temető az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen rendezve lesz-e hozva? — A vasárnap munkaszünet megszégése súlyos bírság alá fog esni. Egy forinttól háromszáz forintig terjedhető pénzbírsággal sújtják az új törvény megszegőit. A kereskedelmi miniszter külön rendeletben útastotta a hatóságokat, hogy az új törvény végrehajtása a legszigorubbán történjen. — A Velenszky M. bünperében az aug. 1-én tartandó újabb tárgyaláson Jelenffy Kornél, a szabadságról visszatérő törvényszéki elnök fog elnökölni.

— **Ingatlanok forgalma.** A kir. törvényszék, mint teleklönyvi hatóságnál folyó év július 11—18-ig. — Keszler Jakab és neje Haviár Karolina veszik Keresztési Mihály új földét 290 frtért. — Jóna Sára Pongor Józsefné veszi Sallai Mihály vénkert szőlőjét 1250 frtért. — Szalai István Tóth Zsuzsanna és társa veszik öz. Várady István Csapó Terézia onoddi földét 500 frtért. — Mayer Emil Heinrich Jozseffa veszi öz. Jancsó Lajosné Combo Mária sestakerti szőlőjét 900 frtért. — Bocskai József és neje Szathmári Zsuzsanna veszik Bacsonyi Sára Kiss Ferencné és társai paczi 4 boglyás kaszálóját 1300 frtért. — Komlóssy Arthur veszi Brick Hani öz. Silbermann Joachimné onoddi földét 1200 frtért. — Tóby István veszi Brick Hani öz. Silbermann Joachimné új földét 1000 frtért. — Pásztor Miklós és neje Péntek Eszter veszik Károlyi Jánosné Takács Mária és társai házáat 600 frtért. — Dr. Kenéz Gyula és neje Bárony Luiza veszik Szepessy Antalné Rotschnek Mária házáat onoddi földével 15,500 frtért. — Fehér Herman és neje Rotter Klára veszik öz. Springer Józsefné Mencze Emma Széchenyi-kerti szőlőjét 3000 frtért. — Liedermann Mihály veszi Fehér Herman major-sági földét 1500 frtért.

— **Szórakoztató fogadás.** Sok alkalmat ad újabb időben a fogadásokra egy 7 köből álló játékszer. Fogadnak az urak, hogy a 7 követ nem tudják a dobozba berakni 5 perc alatt a megfelelő sor rendjében. E fejtőörv játék-nak 176 alakja van, melyeket valóban fejtőörv mellett lehet előállítani. A veres borgony védegygyel ellátott fejtőörv ára 35 kr darabonként s minden játékszer kereskedésben kaphatók. E rendkívül kellemes játékszer csak a legjobbban ajánlhatjuk.

— **J. Andels tengerentúli pora.** Egyetlen különleges szer, mely nem tévesztendő össze a közönséges fűg író porokkal, felvilágosítatlan szerez és gyökerez kiirtója mindefféle férgeknek, mint: tetvek, bolhák, svábok, legyek, hangyák, muslicák, madár-tetvek stb.

MAGY. KIR. 19,723. szám.
ÁLLAMVASUTAK 1891.
ÜZLETVEZETŐSÉG DEBRECZEN.

HIRDETMEY.

A mármáros-sziget—szigetkamara—nagy-bocskó—kis-bocskói és szigetkamara-szalitani helyiérdekt vasuton, Mármáros-Sziget—Kis-Bocskó között f. évi augusztus-hó 1-étől kezdve a menetrend részben megváltozik; a 4113. és 4114. sz. vegyes vonatok helyett, a 4115. és 4116. sz. vegyes vonatok fognak forgalomba bocsátatni. Ennek folytán augusztus augusztus hó 1-től kezdve a menetrend következő lesz:

M.-SZIGET—KIS-BOCSKÓ.			
V.-v. 4112. II. III.	V.-v. 4116. II. III.	Állomások	V.-v. 4111. II. III.
2 02	1 19	Ind. Királyháza 6rk.	2 30
6 25	6 00	Ind. M.-SZIGET . . . 6rk.	9 53
6 42	6 17	Szigetkamara . . . 9 46	8 58
6 57	6 32	Vesermart . . . 9 17	8 27
7 11	6 46	6rk. NAGY-BOCSKÓ ind.	9 02
7 36	7 08	Ind. NAGY-BOCSKÓ 6rk.	8 27
7 43	7 13	6rk. KIS-BOCSKÓ . ind.	8 20

Debreczen, 1891. évi július hóban.
Az üzletvezetőség.
Felelős szerkesztő: Márk Endre.
Főmunkatársak:
Harmath Gergely, Nagy Zsigmond.
Kiadótulajdonos: Zicherman Herman.

NYILTTÉR.

Rohseidene Bastkleider fl. 10,50
per Robe und bessere Qualitäten versendet
porto- und zollfrei das Fabrik-Depót G. Henne-
berg (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster um-
gehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Eladó ház.

Széchenyi-utczán az 1780-dik számú emeletes ház onoddi földjével együtt kedvező feltételek mellett eladó.
Értekezhetni a tulajdonossal, Borsay Sámuellel főtér 1828. sz. 1—3.

ECZET és ECZETLÉL.

Tisztán kezelt, jó és kellemes ízű
ECZETLÉLT
ÉS UGORKA-ECZETET
nagyban és kicsinyben jutányos árt ajánl,
évek óta előnyösen ismert
ECZET és ECZETLÉL GYÁRI RAKTÁR
Debreczen, főtér, városházával szemben,
GERÉBY FÜLÖP ur
fűszerkereskedése mellett és a nagy-
váradi-utczai eczet és eczetlél gyárban.
(268.) 1—5.

Fogorvos.
Dr. NAGEL ZSIGMOND
fogorvos
Debreczen, piacz-utca, az ipar- és kereskedelmi-bank épületében a legújabb BERLINI módszer szerint készít műfogsortokat, fogtöméseket (plombirozás).
Rendel: d. e. 9—12-ig.
d. u. 2—6-ig.
Antisepticus fogpora és szájrize kapható Dr. Rotschnek ur cegléd-utczai gyógyszer-tárában.
(11) 48—52.

Titkos betegségek,

bőrszenny, rápadság, általános fáradtság, gyengeség, gyögmódunk eredményéről kezeskedünk.
„Office sanitas” Paris 57. Boulevarde de Strasbourg.
(202.) 9—12.

A tyúkszemek gyökeres eltávolításához.

Szert találni, mely egyenesen a tyúkszemekre hat, azokat teljesen elpusztítja, a nélkül, hogy a bőrkert ártana és fájdalommalanul elérhető, máig egyike a legkeresettebb szükségleteknek, s a legnagyobb kívánság azoknak, kik tyúkszemek és szaruhártyában szenvednek.
Egy ily szer ime föl lett találva a Randlerau-féle **tyúkszem-szerben** (Sallicylcollodium) a Korona gyógyszer-tárból Berlinben, mely a tyúkszemeket a legkíméletesebb módon, fájdalom nélkül eltávolítja, minden szarusodást gyökeresen elpusztít, a használatnál semmi féle ártalmat nem okoz, és semmi féle alkalmatlan bekötést nem igényel. Palackoz és eset ár 50 kr.
Utánzóttak kikérülése végett világosan a valódi Randlerau-féle tyúkszem-gyógyszer kérendő,
Főraktár Debreczenben Dr. Rotschnek gyógyszer-tárában.
(203.) 7—12.

Eladó tenyész kan.

Legnemesebb fajú fekete kan kapható alólírotnál; ugyanott a legkittünőbb saját termelésű **érmelléki bor** különféle évekről nagyban és kicsinyben eladó.
Rosmann Izsák,
Széplak, pr. Margita.

Felső-pulyai
Dr. BÜK GEZA
az összes orvosi tudományok tudora,
lakását áttette **Nagy-Cegléd-utca 2600-ik szám alatti saját házába.**
Rendel d. e. 8—10, d. u. 3—4 óráig.
szegényeknek ingyen.
(235.) 4—10.

VÉGELADÁS!

Nagytemplom-tér,
STENCZINGER-ház alatt.
Az összes raktáron levő Karton, Voile, ruha Zephir, általában mindenféle mosó-kelmék, pamut- és czéna-vásznak, asztal-neműek, selyem fejkendők, csipkék, szalagok, harisnyák,
selyem- és szavarna-keztűk, férfi ingek,
nyakkendők, gallér és kezélok, velezek, kasanok, fél és egész posztók, téli kendők, bekötők, szövött és kötött árakat
mai naptól kezdve
leszállított
végeladási árakon
adom el.
Ezen előnyös bevásárlási alkalomra a mélyen tisztelt közönség szives figyelmét felhívom.
Kiváló tisztelettel
HEIDER ANTAL.
(237.) 5—10.

Szolyva

Legérősebb natrontartalmú savanyúvíz. (84 r. kettől szénsavon natron 10,000 r. vízben), túlságos gyomor-savképződés, gyomorfűgés és a gyomor számos egyéb bajai ellen.
Kizárólagos szállítók
MATTONI és WILLE, BUDAPEST.

LUHIERZSEBET
Kittinó gyógy- és élvezeti víz; emeli az étvágyat, előmozdítja az emésztést, üdít és élénkít.
Kizárólagos szállítók
MATTONI és WILLE, BUDAPEST.
Kapható minden fűszerüzletben és vendéglőben. (232.) 4—6.

Orvosi tekintélyek által
vese, húgydara, közsvény és hólyag bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainak rendelve.

Salvator
— égvényes vasmentes savanyúvíz —
szénasavdús, lithium tartalmú forrás.
Borralhasználatra igen kellemes üdítő italt szolgáltat
Kapható savanyú-kereskedésekben s legjobb gyógyszer-tárban.
A Salvator-Forrás Igazgatóság Szegedén.

Richter-féle
Fejettörő
Legújabb türelmi játék.
176 foladat.
Nagyon érdekes és nagyon mulatságos.
Ára 35 kr.;
mindent játékszert kapható.
Kevésbé érdekes utánzóitól óvjunk magunkat és csak oly skatulyát fogadjunk el, melyeken a gyári jel a „veres Horgony” van.

Jéghidegvíz a „Margit“ fürdőben

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy fürdőintézetemet a legújabb vívmányú **hidegvíz szivattyúval** szereltem fel és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy

ZUHANY TERMEMET

Jéghidegségű zuhanyokkal és a hidegvíz Bazint is jéghidegvízzel láthatom el.

Gőzfürdő jegy a pénztárnál	60 kr.
Helyi vonaton váltva, jövet-menetjegygyel	65 kr.
Zuhany-jegy a pénztárnál	30 kr.
Helyi vonaton váltva, jövet-menetjegygyel	44 kr.

A nagyérdemű közönség tömeges látogatását kéri tisztelettel

(293.) 4—6.

a tulajdonos.

Legjobb minőségű

ÚJ ZSÁKOK és KÖLCSÖN-ZSÁKOK

legjutányosabb árak és feltételek mellett kaphatók

WEISZ JÓZSEF

termény és zsáküzletében,

Debreczen, Czegléd-utca 2566. sz.

(294.) 4—6.

KILLER EDE

BÚTORRAKTÁRA DEBRECZENBEN, FŐPIACZ.

Ajánlja a legnagyobb választékkal berendezett

BÚTORRAKTÁRÁT

legújabb rajzokkal, szövetmintákkal, s nagyobb megrendeléseknél 150 centiméteres mintákkal is készséggel szolgálok.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Teljes tisztelettel

(295.) 4—10.)

Killer Ede.

3107 k.
1891.

Pályázati hirdetmény.

Hajdúvármegyébe bekelezett Tetétlen nagy községben lemondás folytán üresedésbe jött községi orvosi állomásra ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak ennél fogva az 1883. I. t. cz. 9. §-a, illetve az 1876. XIV. t. cz. 143. §-a szerint képesített azon orvos urak, a kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy kellőleg felszerelt pályázati kérvényüket alóli főszozolgabíróhoz f. évi augusztus hó 29-ig annyiival inkább adják be, mivel a később érkező kérvények az augusztus hó 31-én Tetétlen község közházánál megejtendő választás alkalmával figyelembe vétetni nem fognak.

Javadalmazás:

- 600 frt készpénz, mely a községi pénztárból évnegyedes részletekben előre fizetetik.
- természetbeni lakás.
- látogatásért — vénnyírással — ha a beteg az orvos lakására megy 20 kr, egyébként 40 kr, — éjjel ezeknek kétszerese.
- halottkémlésért 20 kr. — Nádudvar, 1891. július hó.

(266.) 1—1.

Nábráczky,
főszozolgabíró.

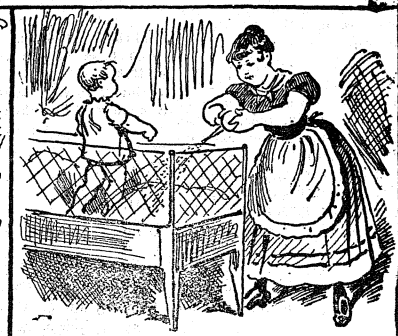
ANDEL J. TENGERESENTÜLI POR

felülmulhatlan minden rovar gyökeres kiirtására, u. m.: **poloska, bolha, svábbogár, muszka féreg, hangya, rinya és tetű stb.**

Ruháknak.

Kerti telepítvényeknek.

Különféle rovarok ellen.

Konyhákban.

Istállókban.

Szobákban.

Nélkülözhetlen vendéglősök, gyárosok, baromfi-, galamb- és ebtartóknak, általában minden gazdálkodónak.

Raktár Debreczenben: **Geréby Fülöp** füszerkereskedésében és dr. **Rotschnek V. Emil** gyógytárában.

Ára bádogszelencékben 20, 40, 60 és 80 krajczár, 1 frt, 1 frt 50 kr, 1 kiló 6 frt, egy porfecskendező 25 és 30 krajczár.

Lakások és istállókban nélkülözhetlen:
a mennyiben azokat 10 perc alatt a felette kellemetlen legyekről megszabadítja, ugyisintén a szárnyasok férének és azok istállójának tisztítására.

Az Andel J.-féle tengerentüli pora
kírt egyáltalában mindennemű rovart új természet feletti gyorsasággal s biztonsággal, hogy a létező rovaroknak még látszata sem marad fenn.
(197.) 5—8.

AZ „EGYESÜLT MAGYARHONI ÜVEGGYÁRAK“

ELŐBB

KUHINKA ISTVÁN K. ÉS FIA
 UJANTALVÖLGYI — ÜVEGGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG —
 debreczeni raktárát (Piacz, 1903. Weisz Sándor ház, a megye-
 házzal szemben) feloszlattván — a raktár helyiségben talál-
 ható összes

Üveg és Porcellánárak
 még csak rövid ideig
 igen olcsó leszállított árak
 mellett kiárusíttatnak.

GERÉBY FÜLÖP

FÜSZERKERESKEDÉSE

DEBRECZENBEN

ajánl:

befőzéshez alkalmas, olcsó **Pille czukrot**, valamint
 finomított czukrot süvegekben és koczkákban,
hólyagpapírt, kötöző zsineget stb., ajánlja továbbá
 mindennemű

FÜSZER, CSEMEGE, ÁSVÁNY-

ÉS

(222.) 6—6.

GYÓGYVIZEK**NAGY RAKTÁRÁT**

gyors és pontos kiszolgálás s jutányos árak mellett.

KLEKNER MANÓ

ÜGYNÖKI ÉS EXPORT IRODÁJA

Nagyvárad-utca 2203-ik szám alatt,

előnyös összeköttetései folytán szíves figyelmébe ajánlja a n. é. közönségnek, de
 különösen a t. építész, építkezési vállalkozók, fürdő, gőzgép és
 gőzmalom tulajdonosoknak az általa képviselt cégek és gyárak cikkeit,
 u. m.: porosz, sziléziai és többféle belföldi **kőszén** és **coaks**; **portland-**
román-czement; sima és mozaik **czement lapok**; iszapolt színes tég-
 lák; zománczott égetett agyag — **closet** és **csatornacsövek**, épület
 díszítési tárgyak; **telephonok**, **házi- és szoba-távirók**; francia
 módra készült **kárpát kova-malomkövek** jótállás mellett; imprágnált és
 francia **gépészjak**; **gépölaj**; **csesü-** és **gumi-árúk**; **kátrányozott**
tetőlemezek, **vízmentes ponyvák**, **gazdasági-gépek**, **termény-**
zsákok, **épület-vastartány** és a vasúzlethez tartozó egyéb cikkeket.

Raktár: salon-kőszén és coaksból, portland- és román-
czementből, iszapolt színes téglából, kova-malomköből.

Válasz levélbeli megkeresésekre a legnagyobb készséggel azonnal adatik.

(269.) 1—3.

MEGHIVÁS

AZ „ISTVÁN“ GŐZMALOM TÁRSULATNAK

1891. Augusztus 2-án d. e. 10 órakor

A VÁROSHÁZA NAGYTANÁCSTERMÉBEN TARTANDÓ

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉRE.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság által beterjesztett mérleg az 1891-dik év első feléről, az igazga-
 tóság jelentésével az üzletmenetről és a folyó évi június 8-kán történt
 raktári tüzesetről.
2. A felügyelőbizottság jelentése a mérleg megvizsgálásáról.
3. Az igazgatóság véleményes tervjavaslata a magtár legégsége folytán, szükségessé
 vált új építkezésekre nézve.
4. Elhunyt igazgatósági tag Simonffy Sámuel helyének választás utjánai betöltése.
 Kelt Debreczen, 1891. Julius 15-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Felhivatnak azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni és szavazati
 jogukat gyakorolni kívánják, hogy igazoló-jegyeiket — az alapszabály 28-dik cikke
 értelmében — a közgyűlés előtti napig a társulat csegléd-utcai irodájában átvenni ne
 terheltesse, hol egyszersmind a mérleg is július 26-tól megtekinthető.

(260.) 2—2.

TUDOMÁSUL!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, hogy az
 atyámtól átal vett üveg, porcellán és konyha berendezési
 üzletemben túlhalmozott

asztali-, thea-, kávé-, mocca-készleteket,

FÜGGŐ-LÁMPÁKAT,

FA és BÁDOGTÁLCZÁKAT,

VIRÁGVÁZÁKAT, DÍSZKORSÓKAT stb.

leszállított gyári árak mellett

áruolom ki.

Tisztelettel:

ifj Pájer József.

(181) 10—?

JÓ IVÓVIZ.**SEIDL GYULA VERSECCZEN**

SPECIALISTA KÚTFÚRÁSOKBAN

ajánlkozik egy egyes háztulajdonosoknak, mint községeknek és iparvállalatoknak
egészséges jó ivóvízi kútak fúrására igen jutányos áron az ő
 szabadalmazott gyorsfúró készülékeivel.

Eddigi fúrások Debreczenben:

Weisz Sándor-féle ház	Piacz-utca.
Aron Manó „ „	Széchenyi-utca.
Tisza „ „	Piacz „
Békényi Péter „ „	Péterfia „
Biedermann E. „ „	Piacz „
Rochlitz Arthur-féle ház	Burgondia- „
Weisz Lévy „ „	Kisvárad „
Kornizs Ferencz „ „	„ „
Szikszay Lajos (építész) féle ház	Nagyvárad „
Weisz I. Lajos „ „	„ „
Donogán István „ „	Szt.-Anna „
Reviczky József „ „	„ „
Joó István „ „	Péterfia „
Weinberger Lajos „ „	Nagyuj „
Fehér Hermann „ „	„ „

stb. stb. stb.

Bővebb felvilágosítással szolgál és megrendeléseket elfogad

Weisz Mózes és fia cég

mint Seidl Gyula megbízottjai

(259.) 2—3.

Debreczenben Kisvárad-utca 2092-dik sz.

ÉPÜLETFA-RAKTÁR.

Van szerencsém az építkezési idény közepén felhívni a közönség, főkép
 az építetők figyelmét dűsan felszerelt

ÉPÜLETFA-RAKTÁROMRA,

melyben az építkezéshez szükséges mindenféle faanyagok a legjutányosb árban
 szerezhetők be.

Ugyancsak faraktári telepemén stukatorozáshoz szükséges kész nádból,
 továbbá a tetők fedeléhez igen czélszerű kátrányos papir lemezekből s ezekhez
 szükséges szalagból és lécekből nagy választéku raktárt tartok s így ezeket
 is itt eredeti olcsó árakban lehet megszerezni.

Főtörékvésem oda irányul, hogy telepemén nagy választékban csak is
 megfelelő minőségű anyag legyen, az árakat pedig egy számíthatom, hogy a közön-
 ség a legelőnyösb bevásárlási forrásnak tarthassa üzletemet a faanyagokra nézve.

Képes vagyok versenyezni a gyári árrakkal s ép ezért kérve továbbra is,
 az éveken át köszönettel vett pártolást, maradtam

kiváló tisztelettel

GRAUSZ MÓR,

fakereskedő

(263.) 2—4.

a Homokkert elején a gázgyárnál.

Bécs, 1873. Erdem-érem.	Budapest, 1885. Nagy díszoklevél.	Eszék, 1889. Díszoklevél.	N. Palánkán, 1887. Arany-érem.	London, 1878. Díszoklevél.
----------------------------	--------------------------------------	------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------

CSIK JÓZSEF

csász. és kir. kizárólag szabadalm.

első szerémi portland-cement- és vízhatlan mészgyár Beocsinban.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN. V., Rudolf-utca 8.
 ajánlja a t. építész és építésmester urak, építkezési vállalatok, földbirtokosok, községi és egyházi elő-
 járóságok valamint a n. é. építő-közönség könyvméire Debreczenben Szabó Zsigmond fűszorko-
 reskodó unál raktárt tartok, hol saját gyártmányu

Portland-cement és vízhatlan mész,
 folytonosan legjobb és egyenlő jó minőségben kapható. — Árjegyzékek s magyarázat kívánatra kősz-
 séggel megküldetik. (65.) 18—30.

Páris, 1867. Bronz-érem.	Kecskemét, 1872. Ezüst-érem.	Ujvidék, 1875. Arany-érem.	Szeged, 1878. Erdem-érem.	Trieszt, 1883. Arany-érem.
-----------------------------	---------------------------------	-------------------------------	------------------------------	-------------------------------

